

Kemence- pakolás, jó erős redukálás...

Kiállítás a kecskeméti Nemzetközi
Kerámia Stúdió gyűjteményéből

WEHNER TIBOR

Vigadó, 2017. X. 8-ig

A kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdió Padlás Galériájában berendezett állandó kiállítással párhuzamosan a közelmúlt évtizedeiben megrendezett számos kisebb hazai és külföldi bemutatót és a budapesti Iparművészeti Múzeumban 1995-ben felvonultatott átfogó Múzeumalapító kiállítást, valamint a 2013-ban közönség elé tárt Művészet az agyag kolostorából című tárlatot követően 2017 nyárutóján a Pesti Vigadó egyik tetőtéri kiállítótermében várta a látogatókat az Első negyven év című, a Stúdió gazdag gyűjteményéből válogatott kollekció. A címadással a rendezők minden bizonnyal azt jelezték, hogy az első negyvenesztendős periódus után hasonlóan hosszú etapokban reménykednek: hogy az 1970-es években Probstner János keramikusművész által megalapított, majd évtizedekig vezetett, számos szervezeti formát és átalakulást – megannyi válságot és virágkört – átélte, napjainkban a Kecskeméti Kortárs Művészeti Műhelyek Nonprofit Kft. intézményeként működő Stúdió előtt újabb és újabb perspektívák nyílnak. Ha csupán a négy évtized alatt „megalapított múzeum”-ra, a Stúdió által létrehozott kerámiaművészeti gyűjteményre, a mintegy 45 ország hozzávetőlegesen 500 művésznének körülbelül 3600 műtárgyára – illetve ha e hatalmas együttesből válogatott, a Pesti Vigadóban rendezett kiállításra – hivatkozunk, jogosaknak ítéelhetők a múlt tevékenységét igazoló tényezők és a jövőt célzó remények: a 20. század utolsó harmadának és az új évezred első másfél évtizedének nemzetközi és magyar kerámiaművészeti, kerámiaplasztikai panorámája bontakozhat ki a szemlélő előtt.

CLAIRE CURNEEN: *Szent Sebestyén*, 2016,
kézzel épített porcelán, 1280 °C

Fotó: Berényi Zsuzsa

fotó: Berényi Zsuzsa

az egymáshoz kapcsolódó, egymást feltételező jellemzők konkrétan megjelentek vagy csak átsejlettek a bemutatott kollektív műtárgyain is. Az 1970-es évek utolsó harmadától napjainkig keletkezett alkotások negyven év kecskeméti krónikáját írták: az együttesben a magyar alkotók munkái mellett a világ négy égtájáról Kecskemétre érkezett mestereinek művei jelentek meg, egy-egy alkotó szuverén törekvéseit a Stúdióban lezajlott tematikus szimpozionok, mesterkurzusok tartalmi-formai megköttöttségei által árnyaltan tükrözve, sokszínű és változatos megmunkálást és technikai kivitel –virtuozitást – reprezentálva.

A tárlat szervezői és rendezői – Kuzsel Gabriella, Steve Mattison és Strohner Márton – a válogatás során láthatóan a bőség zavarával küszködtek, és ez okozhatta, hogy kissé zsúfolttá vált a tárlat – bizonyára nemcsak egy, hanem két hatalmas terem is berendeztek volna a gyűjtemény műveivel. Viszonylag kevés dombormű és falikép kerülhetett a falakra: a térbe komponált, nagy méretváltozatosságú, szín- és formagazdag kerámiaplasztikák dominálnak a gyűjteményben, és így a kiállítási együttesben is, melyek mellett csak mellékszerepet kaptak a funkcionális tárgyak, valamint a díszkerámiák. A világ más és más földrészéről, távoli és Európához közelebbi vagy európai országból érkezett, más és más tradícióra építő vagy épp a globalizált törekvések jegyében dolgozó alkotók művei sokszínű stilisztikai összképet, jó értelemben vett kavalkádot teremtettek. Az elvont és a figurális kompozíciók két fő áramba organikus és geometrikus, szimbolikus és gesztusszerű, szürreális és konceptuális, a pop art szellemiségét hordozó és a dekoratív alkotói szándékokat képviselő alkotások illeszkedtek. Nagy tömegekben, súlyos anyagföbblekben komponáló és aprólékos munkával kidolgozott, részletgazdag művek, rusztikus és finom, precíz kivitelű alkotások váltogatták egymást, a tér dinamikus áthatását, intenzív birtokba vételét manifesztálván. Csak véletlenszerűen emelhetjük

SERGEI ISUPOV: *Mr. Holy Day*, 2007, mintázott kőcserép, 1260 °C

AAGE BIRCK:
Szobor sarlóval,
2002, sómáz,
1300 °C

Az 1960-as évek végén a népi fazekasság értékei megőrzésének eltökélt szándéka mellett „a Stúdió megalapítását az a gondolat, az a túlradó vágy is vezérelte, hogy szabad és demokratikus légkört teremtsen a művészi kifejezés számára egy olyan időszakban, amikor a művészek egy őket korlátozó politikai rendszerben éltek” – hirdette az egyik tájékoztató tabló. Ezt a szándékot a kor bénító erejű hatalmi-társadalmi viszonyaiba és meglehetősen merev kulturális-művészeti mechanizmusainak rendszerébe ágyazottan az alkotótelepi mozgalom felhajtó erejét kihasználva valósították meg a Stúdió vezetői és munkatársai, a Kecskemétre rendszeresen visszatérő alkotók. Az alkalmasszerű művésztelepek mellett a kecskeméti műhely hamarosan kimunkálta működésének speciális jellemzőit, amely napjainkig meghatározza munkáját, s amely az egész éves, folyamatos működésben, a magyar és a nemzetközi kerámiaművészeti törekvések integrálásában, az együttműködésben, egy-egy program meghirdetésében és végigvitelében, a mesterkurzusokban, a tág technikai, technológiai, metodikai lehetőségek megteremtésében, a kísérletezésben, a kulturális-művészeti szerepvállalásban és a gyűjtemény létrehozásában összegezhető. Ezek

fotó: Berényi Zsuzsa

ki a műegyüttesből Miroslav Paral két mintázott kőcserép *Figurá*ját (1996), Ann van Hoey kézzel épített, fazekasagyagból mintázott *Edény-tárgy*ait (2015), Charles Krafft öntött porcelán *Pisztoly*át (1998), Les Lawrence kézzel épített, szitázott porcelán *Teáskanná*ját (1998), Kimiyo Mishima szitázott kőcserép *Újság* (1998) című alkotását vagy a „magyar szekcióból” Lőrincz Győző öntött porcelán *Meditáció a vonalról* című (1982) munkáját, illetve Kecskeméti Sándor mintázott kőcserép *Fej*ét (1986), Nagy Márta *Tej és vér* (1998) című kézzel épített kőcserép kompozícióját, valamint Antal András *A hősök fala* (2000) című, tizenöt darabból álló raku portrégalériáját vagy Geszler Mária Garzuly *Árnyfigurák* (2016) című mintázott-szitázott porcelánjait.

A kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdió munkájáról, jelentőségéről számos elemzés született a közelmúlt négy évtizedében, de legérzékletesebben, címszavakba tömörítve Fusz György, a műhely munkájában kezdetektől aktívan részt vevő keramikus foglalta össze – és a tárlat katalógusában adta közre – azokat az apró részletekből szerveződő lényegi jegyeket és vonásokat, amelyeket a kiállítás látogatója is felismerhetett és átérezhetett a gyűjtemény

fotó: Berényi Zsuzsa

KECSKEMÉTI SÁNDOR:

Fej, 1986, mintázott kőcserép, 1260 °C

fotó: Berényi Zsuzsa

műveinek körében. „...kemencepakolás, jó erős redukálás, forró meleg nyár, hajnali párák, hűvös fű az udvaron, meztláb, gyeptéglázás és tujaültetés az első nemzetközi szimpóziumon, kocszos kemence építése, David Davidson és az első paplanos rakukemence, Kisbugaci, pörkölt nokedlivel, uborkasaláta, kiskonyha, Bibó még takarít, már akkor is nélkülözhetetlen, Jánosék palacsintái, Interkerám az udvari kemenceházban, Geszi esküszik a vékony fára, hajnalban a régi sómázás kemencénél, Schrammel a szikes tónál madarat gyűjt, Karl Christensen táncol, Siklós, közös szimpózium, puszta, Bugac, kisbolt a sarkon, napraforgó eszegetése, szekszárdi vörösbor, égetés esőben, hóban, Szalai Laci olajtartálya a létrán, hajnalban a kemence mellett a fűben heverve, augusztusban csillaghullás, János újabb épületei, Klári és Jakab közös Kapuépítése, Martinsons, Olsen kemencéi, három napig égetés, Janet, Ulla, Orbán Kati, Kecskeméti Sanyi Mesteriskola, Anne, nagy kocsis kemence, hátsó nagykapu, pálinka, Bibó gulyáslevese, alapítvány, vetítés az udvarban, a feledhetetlen Emese és a gyönyörű beszéde, óriási gyűjtemény, Steve, Zsolt, Andi, égetési gyakorlat hallgatókkal...” Erre az atmoszférára, erre az alapra, erre az egyedülálló gyűjteményre építkezve kezdheti meg a második negyvenesztendős működését a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdió.

KUNGL GYÖRGY:

New York, 1988, öntött porcelán, 1280 °C